

BECCLE

BERGEN CENTER FOR COMPETITION LAW AND ECONOMICS

Matmarkedet: Detaljistkonkurranse og konkurransesaker

BECCLE-seminar
Oslo, 10 november 2016

www.beccle.no
post@beccle.uib.no

UNIVERSITY OF BERGEN

NHH

Plan for dagen

- Velkommen.
- Detaljistkonkurransen og konkurransesaker.
- Mange saker de siste årene, spesielt i matmarkedene, men også i mange andre markeder.
- Generelt bestemmes konkurranse av to forhold:
  - Etterspørselssubstitusjon; Hvordan reagerer kundene på prisendringer?
  - Kostnadsforhold; i mange markeder er innkjøpsbetingelser viktige for kostnadsbildet
- Fokus i dag:
  - Hvordan avgjøres disse sakene?
  - Er den tilnærming som er valgt effektiv?

Konkurransesakene

- I mange fusjonssaker avgjøres konkurranseanalysen (i alle fall delvis) ved å se på diversjon og kostnader i lokale markeder.
  - Ulike typer spørreundersøkelser og UPP-tester for prispress.
  - Ofte bruk av lokale avhjelpende tiltak.
  - Mest kjente saken er COOP-ICA, men det finnes også en rekke andre saker der man anvender samme tilnærming.
- Gitt at priser og kostnader bestemmes lokalt, gir dette åpenbart mening.
  - Konkurransen er lokal
- Dagens tema er:
  - Hva hvis prisene i større eller mindre grad bestemmes nasjonalt i stedet for lokalt?
  - Hva hvis kostnadene i større eller mindre grad bestemmes av nasjonale innkjøp enn lokalt?

Prispress

- Ideen er som følger:
  - Før fusjonen har bedriftene satt de «riktige prisene»
    - Rett avveining mellom økt margin og tapt salg
  - Etter fusjonen kan en bedrift få lyst til å sette opp prisen fordi noe av det tapte salget vil fanges opp av fusjonsparten
  - Alt bestemmes av diversjon, priser og kostnader (marginer).
- Hvis prisene er nasjonale vil incentivet til å øke prisene ikke avhenge av den lokale situasjonen i det enkelte lokale markedet?
  - Hva da?
- Hvordan bestemmes kostnadene?
  - Er det for eksempel sammenheng mellom størrelse på nasjonalt nivå og innkjøpsbetingelser?
  - Vil fusjonen endre innkjøpsmarkedet også?
  - Mao: Hvordan fungerer innkjøpsmarkedene?

Lokal konkurranse med nasjonale aspekt

Vi har satt dette sammen i to bolker:

- **Lokal konkurranse og nasjonale priser**
  - Professor Frode Steen, NHH og BECCLE
  - Sjefsøkonom Konkurransetilsynet: Kurt Brekke
  - Niklas Strand, RBB Economics Stockholm
  - Førsteamanuensis Eirik Østerud, UiO
- Lunsj
- **Hvilken rolle spiller innkjøpsmarkedene?**
  - Professor Tommy Staahl Gabrielsen, UiB og BECCLE
  - Professor Thibaud Verge, CREST, NHH og BECCLE
  - Forsker Bjørn Olav Johansen, UiB og BECCLE
  - Professor Erling Hjelmeng, UiO og BECCLE